

- Uvod • Simptomi i komplikacije • Dijagnoza • Liječenje

Uvod

Herpes zoster je zarazna bolest koja dovodi do teških bolnih izbijanja mjehura na koži ispunjenih tekućinom.

Herpes zoster uzrokuje isti virus herpesa, virus varicella-zoster, koji uzrokuje vodene kozice (varičele). Početna infekcija virusom varicella-zoster, koja može biti u obliku vodenih kozica, završava ulaskom virusa u nerve ganglija (skupina tjelešaca nervne stanice) kičmenih (spinalnih) ili moždanih (kranijalnih ili lubanjskih) nerava gdje virus ostaje pritajen (u latentnom stanju). Herpes zoster je uvijek ograničen na segment(e) kože zahvaćenog(ih) ner(va)ava tj. njegov(ih)og korijen(ov)a (dermatomi).

Virus herpes zoster ne mora više nikada izazvati simptome ili se može ponovno aktivirati nakon mnogo godina. Herpes zoster se pojavljuje kada se virus ponovno aktivira. Katkada do ponovne aktivacije dođe kada oslabi imunološki sistem uslijed drugih poremećaja, kao što su AIDS ili Hodgkinova bolest ili uslijed primjene lijekova koji oštećuju imunološki sistem. Najčešće je razlog ponovne aktivacije nepoznat. Pojava herpesa zoster obično ne znači da je u toku razvoj ozbiljne bolesti. Herpes zoster se može pojaviti u svakoj dobi, ali je najčešći nakon 50-te godine života.

Simptomi i komplikacije

Neki se ljudi ne osjećaju dobro i imaju tresavicu, groznicu, mučninu, proljev ili poteškoće sa mokrenjem 3-4 dana prije razvoja herpes zostera. U drugih se javi bol ili samo osjećaj trnaca ili svrbež na jednom dijelu kože. Razviju se grozdovi malih mjehura ispunjenih tekućinom koji su okruženi malim crvenim područjima. Mjehurići zauzmu samo malo područje kože koje opskrbljuju zahvaćeni nervi. Najčešće se mjehurići pojave na trupu i obično samo na jednoj strani. Međutim, neki se mjehurići mogu pojaviti i drugdje. Zahvaćeno je područje tijela obično osjetljivo na bilo kakav podražaj, uključujući vrlo lagani dodir, a može biti jako bolno.

Mjehurići se počinju sušiti i ljuštiti oko 5-tog dana nakon što se pojave. Sve dok ne dođe do ljuštenja, mjehurići sadrže virus herpes zostera, koji može uzrokovati varičele (vodene kozice), ako se prenese osjetljivim osobama. Mjehuri koji pokrivaju velika područja kože ili koji potraju dulje od 2 sedmice obično ukazuju da narušen imunološki sistem.

Jedan napad herpes zostera obično ostavlja bolesniku doživotnu imunost, manje od 4% ljudi ima ponovne napade. Većina se ljudi oporavi bez ikakvih trajnih posljedica. Međutim, ožiljci na koži, koji mogu biti opsežni, mogu se javiti čak i ako se u bolesnika nije razvila sekundarna infekcija. Grana facijalnog nerva (nervus facialis, sedmi moždani nerv) koja inervira oko može biti jako ozbiljno zahvaćena.

Dijagnoza

Doktor može imati poteškoća u postavljanju dijagnoze herpes zoster prije nego se pojave mjehurići, ali početna nejasna bol koja se širi poput pojasa na jednoj strani tijela i njeno mjesto mogu uputiti na tačnu dijagnozu. Ovisno o zahvaćenim nervima, bol može biti slična bolovima kod upale slijepog crijeva (apendiksa), bubrežnih ili žučnih kamenaca ili može oponašati upalu debelog crijeva. Mjehurići koje izazove herpes zoster mogu biti gotovo isti kao oni koje prouzroči herpes simpleks. Međutim, mjehurići od herpes simpleksa često se javljaju na različitim mjestima i imaju više ograničen raspored na koži, ima ih manje i mogu se ponavljano vraćati na isto mjesto. Ako je potrebno, za potvrdu dijagnoze, mogu se napraviti laboratorijske pretrage.

Liječenje

Još nije sigurno utvrđeno koje je liječenje herpesa zoster najdjelotvoranije. Ni kortikosteroidi niti antiserum sa visokim nivoom antitijela protiv virusa varicella-zoster nemaju učinak na herpes zoster kad infekcija počne. Nijedan lijek ne može uništiti virus. Međutim, antivirusni

kao što su aciklovir ili famciklovir mogu se dati da skrate trajanje kožnih promjena, naročito u ljudi koji imaju oštećen imunološki sistem. Važno je kožu držati čistom da se spriječi sekundarna bakterijska infekcija.

Acetilsalicilna kiselina (aspirin) ili kodein mogu povremeno olakšati bol i mogu biti korisni ako zbog boli bolesnik ne može obavljati svoje aktivnosti ili ne može spavati. Djeci ne treba davati acetilsalicilnu kiselinu (aspirin) zbog opasnosti od nastanka Reyeova sindroma.